

Η «ανάπτυξη» των μνημονίων και η απάντηση του ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ

του Γιάννη Μηλιού

Η υπόθεση της Μανωλάδας έκανε ορατό το «βαθύ θεμέλιο» των κοινωνικών δυνάμεων που στηρίζουν τα Μνημόνια. Οι άθλιες συνθήκες εργασίας των μεταναστών, ο περιορισμός τους σε ελεγχόμενες από τους εργοδότες περιοχές-φυλακές ήταν ήδη γνωστές από το 2008. Το ελληνικό κράτος δεν έκανε απλώς τα στραβά μάτια στην υπόθεση αυτή, ούτε είναι ζήτημα αδυναμίας του κρατικού μηχανισμού. Αντίθετα είναι πολιτική όλων των κυβερνήσεων η στήριξη της απάνθρωπης εκμετάλλευσης δουλοκτητικού τύπου. Οι δηλώσεις το 2011 του τότε πρωθυπουργού Γ. Παπανδρέου για το «θαύμα της Μανωλάδας» επισφράγισαν την κατεύθυνση που προδιαγραφόταν για τη ζωή μεγάλης μερίδας των εργαζόμενων τάξεων σ' αυτή τη χώρα. Οι έπαινοι του επίδοξου, ακόμη τότε, πρωθυπουργού Σαμαρά για την Ινδία και την Κίνα συμπλήρωναν την εικόνα.

Η στρατηγική αυτή στα πρώτα της βήματα οργανώθηκε στη βάση του εθνικού διαχωρισμού του κόσμου της εργασίας, αλλά και του ηλικιακού διαχωρισμού (συνεχώς μικρότεροι μισθοί και επιδόματα για τους νέους). Ολόκληρο το πολιτικό σύστημα που στήριξε τη νεοφιλελεύθερη αναδιάρθρωση των δεκαετιών 1990 και 2000 τώρα στηρίζει την απόλυτη εξαθλίωση της εργασίας ως μονόδρομο για την «ανάπτυξη». Η ανασφάλιστη εργασία είναι στο 40%, η επίσημη ανεργία κοντά στο 28%.

Αν όμως αυτός είναι ο μνημονιακός «μονόδρομος», υπάρχει στην πραγματικότητα άλλος δρόμος; Σήμερα κυριαρχεί η άποψη ότι με τις πολιτικές του μνημονίου καταστρέφεται η «οικονομία». Δύο πράγματα είναι απαραίτητα να γίνουν κατανοητά. Πρώτο ότι η καταστροφή παραγωγικών δυνάμεων είναι μέσο αναγέννησης του καπιταλισμού: Καταστροφή κυρίως εργασίας (ανεργία) αλλά και κεφαλαίου (αργούν παραγωγικό δυναμικό). Δεύτερο ότι αυτή η καταστροφή γίνεται μέσα από την αναδιανομή πλούτου και ισχύος υπέρ του μεγάλου κεφαλαίου.

Η υιοθέτηση της γραμμής περί «καταστροφής της οικονομίας», που δεν λαμβάνει υπόψη της το βασικό στοιχείο της αναδιανομής, οδηγεί αναπόφευκτα σε μια ταξικά ουδέτερη, αγχωμένη φιλολογία γύρω από την «ανάπτυξη». Το κοινωνικό ζήτημα μεταφράζεται σε τεχνικό ζήτημα: «Πώς θα πάρει μπροστά η οικονομία»;

Αυτή η διολίσθηση έχει ολέθριες συνέπειες. Αντί για την κοινωνική ανασυγκρότηση με κριτήριο τις κοινωνικές ανάγκες και τα συμφέροντα των δυνάμεων της εργασίας (δηλαδή σε ρήξη με τα συμφέροντα της ολιγαρχίας), αναζητούνται «τεχνικές» απαντήσεις σε προβλήματα που ορίζονται αποκλειστικά στο πεδίο του αντιπάλου. Για παράδειγμα: «Πώς θα γίνει η Ελλάδα εξαγωγική χώρα;» Στο πλαίσιο αυτό, φαντάζει «αριστερή απάντηση» η «νομισματική λύση»: Έξοδος από την ευρωζώνη και υποτίμηση τιμών και εισοδημάτων δια της διολίσθησης του νέου νομίσματος!

Μπαίνει σε δεύτερη μοίρα το πώς θα χάσει τα προνόμιά της και θα ανατραπεί η ολιγαρχία, πώς θα ανοίξει ο δρόμος για την εξουσία των εργαζομένων. Η «ανθρώπινη ανάπτυξη» (δηλαδή η βελτίωση των όρων διαβίωσης της κοινωνικής πλειοψηφίας) ξεχνιέται στο όνομα της

υποτιθέμενης «ανταγωνιστικότητας», κι ας σημαίνει αυτό περαιτέρω υποτίμηση της τιμής της εργασιακής δύναμης.

Περαιτέρω υποτίμηση της τιμής της εργασιακής δύναμης σημαίνει όμως ανάπτυξη των κερδών σε βάρος των όρων διαβίωσης των εργαζόμενων τάξεων, επιδείνωση της ζωής της κοινωνικής πλειοψηφίας, ανεξάρτητα από το αν το νόμισμα είναι το δολάριο, το ευρώ ή το εσκούδο!

Απέναντι στη ζοφερή προοπτική της συνεχούς υποτίμησης της τιμής της εργασιακής δύναμης, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ προτείνει τη μόνη κοινωνικά προσανατολισμένη πολιτική πρόταση: την αναδιανομή πλούτου και ισχύος προς όφελος της εργασίας, την ανατροπή του νεοφιλελευθερισμού. Προτάσσει την άμεση κατάργηση της λιτότητας και των μνημονίων, τη συμμαχία της κυβέρνησης της Αριστεράς με τις εργατικές τάξεις στην Ευρώπη, στον πόλεμο ενάντια στα νεοφιλελεύθερα κέντρα εξουσίας.

Η μάχη θα είναι δύσκολη και για να κερδηθεί πρέπει να εξασφαλίσουμε την ενεργή συμμετοχή του κόσμου της εργασίας στο μετασχηματισμό της οικονομίας και των θεσμών του κράτους, της καθημερινής ζωής γενικότερα. Πολύ πέρα από μια μάχη μεταξύ κυβερνήσεων, θα είναι η μάχη του κόσμου της εργασίας σε ολόκληρη την Ευρώπη ενάντια στο σκοτεινό μέλλον που του έχουν ετοιμάσει. Θα είναι μια μάχη πολιτική. Η απάντηση του ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ προϋποθέτει την κυριαρχία της πολιτικής πάνω στην οικονομία.